„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
За Угарску: Србију Црну Гору
друге стране земље
на годину К 34·— 46·— дин.
на по године К 17·— 23·— „
на четврт „ К 8·50 11·50 „

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“
налази се у кући А. Пајевића у Дунавске
улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 12. У Новом Саду, у уторак 18. (31.) јануара 1911. Година XXVII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са 1. јануаром 1911. год. »Браник« је ступио у **двадесет седму** годину свога излажења. Па како је с 1. јануаром отпочела и нова четврт, то позивамо на нову претплату.

Држимо, да је излишно, да српском свету препоручујемо „Браник“. Његово досадашње држање на пољу народне борбе наше најбоља му је препорука, јер је због тога наш лист **небројено пута прогањан** и у тој неустрашивој борби **„Браник“** је **поднео силне материјалне жртве**. С тога молимо досадашње своје поштоване претплатнике, да обнове претплату, пријатеље поштене српске журналистике пак молимо, да се заузму за проширење „Браника“. Ми ћемо пак и даље настојати, да лист одржимо на оном новинарском ступњу, на коме је и до сада био, а не жалимо ни труда ни трошка, да га још више развијемо.

Претплата за „Браник“ остаје стара:

на читаву годину . . 34 К
„ по године . . . . 17 К
„ четврт године . . 8 К 50 п.

а може се претплатити и **месечно** са 2 К 90 п. За **Србију** износи годишња претплата: 46 динара, погодишња 23 динара, а четвртгодишња 11·50 динара. За све остале **стране земље** износи претплата **45 К** у нашем новцу.

Претплата се најбоље шаље поштанском упутницом **на администрацију „Браника“**.

У Новом Саду, 3. (16.) јануара 1911.

Управа и уредништво „БРАНИКА“.

Није им право.

Оно, што се дана 14. (27.) јануара о. г. догодило у угарском сабору, приликом банковне расправе, врло је значајно, врло поучно. Ту је било од стране мађарске опозиције галаме, ту вике и ларме, ту урнебеснога протестовања против самовоље председникове. Познато је, да је мађарска опозиција ударила у опструкцију. Са дугачким говорима, са свакојаким препрекама хоће да одуговлачи расправу о банковним питањима, како да доведе Куенову владу у неприлику па да се законски предлог о заједничкој банци не може изгласати до 2. (15.) фебруара о. г., као што је сам гроф Куен-Хедервари у Бечу обећао. Мађарски опозицијони говорници говоре по неколико сахати. Бивши министар правде, познати Геза Полоњи, говорио је недавно преко четири сахата, те је он сам испунио читаву седницу. Влада истина да је по својој већини, да скрати расправу о банковном питању, закључила, да се време седница место од десет сахати до два сахата, продужи до *три* сахата после подне. Но мађарска опозиција први сахат проћерда, што се у десет сахати не може да отвори седница, јер нема доста посланика на окупу. Али када се Куенови „мункачи“ пожуре, да на време дођу у сабор, то онда мађарска опозиција чини свакојаке примедбе на записник, па и још којекакве прешне упите. Па опозицијони говорници, који говоре неколико сахати, сви редом чине на крају говора још посебне предлоге, како би себи осигурали завршну реч. Ономад се догодила и једна комична ствар. Једном Кошутовцу, који није био приправио такав предлог, да може себи осигурати завршну реч, његови другови лепо за њега саставе такав предлог, снабду га потребним потписима, па га метну пред говорника, тако да би га на крају говора он имао само прочитати и потписати. Али говорник, не мислећи, да оно парче папира пред њиме значи што друго, кад сврши свој говор, лепо седне, „мункачи“ пак ударише у éljen, а Кошутовац се окретао десно и лево и питао своје другове, шта то значи, да му мункачи вичу: éljen!, кад он држи, да је добро говорио *против* мункача, док га другови нису обавестили, да је заборавио учинити предлог.

Куеновим посланицима, мункачима, је напослетку додијало то, што чини опозиција, па замоле председништво, да опомене опозицијоне говорнике, да говоре к ствари, а по потреби да *игнише*, *да ће им одузети реч*. Председавао је дана 14. (27.) јануара потпредседник Лауш *Наваји*, који је био познат, да има добру праксу још из доба хрватске опстукције, кад је опомињао и одузимао реч хрватским делегатима и народносним посланицима. Али је овај пут са *Мађарима рђаво прошао*.

Говорио је опозицијони посланик Јован *Хок*. Говорио је већ *пуна два сахата*, па онда заиште за себе одмор од неколико минута. Председништво му то дозволи. Али пре него што ће продужити свој говор, потпредседник Лауш Наваји онако најучтивије га опомене, да се држи предмета и да у банковно питање не меша свакојаке друге ствари, јер би иначе . . . Наваји још није могао ни довршити претњу, да ће одузети реч, кад се подиже урнебесна ларма и вика против њега. Зачуше се речи: Хок говори на ствар, ми протестујемо против поступка председништва. То је *насиље*, то *не трпимо*, не дамо, да нам се ограничава слобода говора. То је *провокација*, то је изазивање!« Трајала је та ларма, та вика скоро по сахата, па су ту песнице биле управљене на председништво. Сиромах Наваји нашао се у чуду. Готово плачним гласом се извињавао. Он да *није провоцирао*, већ да је испуњавао само своју дужност. Напослетку рече Наваји: „Ако вам нисам по вољи, ставите предлог неповерења па ме отерајте!“ Али се Наваји наједаред досети, да учини крај раздражености. Он рече: »Посланик може да и одступи од предмета, али онда мора имати дозволу сабора. Мислим, да сабор не ће ускратити ту дозволу и зато молим господина посланика, да продужи свој говор.

Врло су значајне и поучне те појаве у угарском сабору, *кад се сравне са оним појавама, што се догодиле* у угарском сабору, кад се г. 1907. водила расправа о злосретној *железничкој прагматици*. Ту су хрватски делегати и народносни посланици не само опомињани, да се држе ствари, него им се једно за другим одузимала реч. Потпредседник Стеван *Раковски* у једној јединој седници одузео је *седамдесет пута* реч. Понашање против хрватских делегата било је гдекоји пут баш брутално. Једном приликом потпредседник Стеван Раковски, кад хрватски делегати, огорчени неким говорима мађарских посланика, похиташе у већем броју председничкој трибини, да се код бележника упишу за говоре, у највећој срдитости попретио, да ће их дати одстранити од трибине, ако се сами не удале. Па и председник Јулије Јушт, који још најправеднији и најблажији беше према хрватским делегатима и народносним посланицима, ипак је једном приликом одузео реч бившем велико-кикиндском посланику, пре него што је овај био у положају, да прочита свој предлог. Тек кад је следећи говорник свој говор довршио, сетио се Јушт, да мора допустити в. кикиндском посланику да прочита и да мо-

ЛИСТАК.

Herczeg Ferencz:

СЕНКЕ, ШТО ЛУТАЈУ.

— Не знам да ли ми је дошла ова мисао у сну или на јави. Одавна је већ може бити тињала у најдубљој дубини моје душе, док најзад није једнога дана ненадно искрсла међу моје успомене, као мехур на површину ког језера. Од то доба тако је носим у својој души као какву успомену на истинит догађај . . .

Ове је речи рекао у сумрачној соби пријатан, малко заптивен мушки глас. Лампе су, наиме, после вечере погасили и само је светлела ватра у великом камину. Њена црвена светлост падала је на белу женску хаљину и на двоје прекрштених мушких ногу. Над њима се белео по пластрон а над сваким пластроном светлуцала је ватра запаљене цигаре.

Мушки глас проговори поново:

— Била је дубока јесен а ја сам путовао у Русију. Увече сам дошао у једно галицијско погранично село и онде сам морао чекати на воз тако око четири сата. Никада у своме животу нисам видео крај беднији од тога! Железничка станица била је тако пуста, да је дошло човеку чисто да плаче, кад је погледао унаоколо. У одвећ угрејаној чекаоници тискало се много сањива света те с тога сам ја, иако је напољу сипила тиха киша, радије провео време, шећући се међу шинама.

Под продуженим кровом збили се риђи људи у дугу реду. Тако су седели немо и непокретно, као какво фантастично јато ноћних птица. Мушкарци мутна погледа, у кафтанима; жене бледе, са лицем као од камена. Шта више још и деца, збијена међу ритавим свежњевима, тако су се понашала, као да су глува и нема. Ове су све истерали из Русије па сада чекају воз, који иде у унутрашњост Галиције.

Ходао сам горе доле и готово сам био онесвеснуо од тога једноликога кретања. Звонце, које је давало знаке, каткада је потмуло звекнуло; мален, јадан деранчић, који је са крчагом воде тамо амо ходао, викао је нешто неразумљиво, што је звучало као пијук болесне кокошке.

Станица је имала три пара шина. Трећи пар био је црвен, од рђе, као да су га врло ретко употребљавали. Између попречних греда бујала је жућкаста трава . . .

Када сам већ готово стоти пут прошао од бунара до малога стоваришта, које се осећало на петролеум, наједанпут у ноћи, са руске границе, видим два ватрена ока, која се брзо приближавала. Биле су то лампе на локомотиви, само не црвене боје, већ модре. Воз глатко и без лупе ујури у станицу, као каква утвора. Чудио сам се, што се нико на њ и не осврће. Састојао се из самих једноликих великих Пулманових вагона а са свакога је прозора продирала млитава, ладна модра светлост. На прозорима, који су били застрти завесама, виделе су се силуете људских глава; путници пак, који су унутри седели, не занимаху се много за јадну, малу станицу. По свој прилици дошли су из врло велике даљине и иду врло далеко.

Врата четвртог или петог вагона била су отворена. У вратима је стојао дечак у матроском оделу а за њим госпођа висока раста, која је опрезно ухватила дете, да не испадне на перон. Тобоже равнодушно прођем поред њих а међу тим крадом погледам путнике... Наједанпут ми стаде срце, сви ми удови утрнуше од страха. Боже благи! Ала ова женска личи на моју покојну жену!

Некакав чудан лажни стид присилио ме је, да отидем даље. Али код трећег вагона ипак се окренем па се лаганим корацима опет вратим. Лице је њено, и око, и држање. Дечак је пак мој мали син, који је пре четири године легао у гроб за својом матером! Мој мали, паметни Пајица!

Жена је још увек стојала у вратих. Видео сам јој по лицу, да ме је опазила, али не ће да ме позна. Хладно и озбиљно гледала ми је преко главе, као што је обично чинила за живота, када сам јој чиме увредио осетљиву душу. Још већма ми се стегло срце од понашања мога малога сина. Пајица је намрштено, са скупљеним устима, гледао преда се. И он је избегавао мој поглед.

(Свршиће се.)

тивира свој предлог, па зато га је позвао да то накнадно учини.

Да би се онемогућила свака опструкција хрватских делегата, па говори народносних посланика, промењен је и саборски пословник, али из опрезности *само* за дотичну саборску перијоду. Зато тадања измена пословника данас не вреди.

Али каква *велика поука* за данашње понашање мађарске опозиције! Кад су оно пре три године опомињани хрватски делегати и народносни посланици, па им се сваки час немилице одузимала реч, ти исти истоветни мађарски посланици *клицали су најодушевљеније éljen* председништву, кад је ово опоменуло на одузимало реч хрватским делегатима и народносним посланицима. А данас, кад се Навајија усудио да опомене којег *мађарског* посланика, да се држи предмета, то је *мађарској опозицији неправо, само* што нису Навајија растргли.

Али се обистинило оно, што је бивши велико-кикиндски посланик баш оном приликом, кад је пре три године хрватским делегатима и народносним посланицима на онако бруталан начин одузимана реч, довикнуо мађарским посланицима: hodie mihi, cras tibi. (Данас мени, сутра теби).

⊙

Опет о имовној општини бивше српске банатске граничарске регименте бр. 14.

Као што сам у свом извештају јавио, одржана је 12. (25.) јануара ванредна скупштинска седница горе именоване имовне општине и већином против само 4 гласа *решила је, да се подигне конвикт у Сегедину*, на коју цел је 350.000 Круна одредила, исто тако и на издржавање 50.000 Круна годишње.

Врло је било жалосно видети, кад се ова ствар расправљала. Говорило се српски, зато опет скоро сви гласаше за конвикт, коме ће главни смер бити однарођивање. Смер је и тај, да се стане на пут оним ученицима, који су добијали припомоћ од ове имовне општине а похађају своје школе. Подизањем овог конвикта *укида се* ова припомоћ свима, а примљени ће бити у конвикт, који ће моћи 100 мушких и 50 женских питомаца примити. Значајна је и клаузула, да ако нема довољно питомаца из ове имовне општине, да могу и други примљени бити.

Солгабирови и натароши учинили су своје и успели су. Ја сам се упрепастио, кад сам пре седнице сазнао од оних заступника, који су у прошлој седници гласали против, чуо њихово пренемагање, да сад *морају* да гласају за конвикт, тако исто и кад се поименично гласало и гласаше за конвикт Миша *Живановић* из Добрице, *Крстић* из Алибунара и т. д., сви људи имућни и независни. Извесно знам, да нису то чинили из свог уверења, него се просто *дали наговорити* од њихових натароша, а разлог, што су гласали за конвикт, што су увидели да је већина за то, сасвим је неуместан.

Врло је упутно радио г. Вајнц, заступник Карољфалве (иначе свестан Немац), што је поднео ову важну ствар општинском представништву своје општине, која је решила, да је *против подизања конвикта* и упутила свог заступника г. Вајнца, да гласа *против*, као што је то и учинио. Ово је заступник доловски г. Светозар *Станисављевић* у свом поднесеном против-предлогу и навео, да је врло умесно радио г. Вајнц, што је за ово упитао своју општину, и да је уверен, да би све општине исто тако *противне* биле, да су претходно за подизање конвикта упитане биле и да сви заступници, који су за конвикт, не заступају праву вољу и интересе своје општине наводећи да је несмислица и несавесност подизање конвикта у Сегедину, а у својим сопственим општинама не имати за основне школе нужне зграде, а наиме општине иза Базијаша и Молдаве махом су убоге сироте. Наше *штале* боље су него њихове школске зграде. Зар не би боље и савесније било, да свима тим сиромашним општинама подигнемо *школске зграде за основне школе*, него конвикт у Сегедину.

Све смо сад *изгубили*, можемо слободно казати, да имовне општине, коју је Његово Величанство наш премилостиви владар својим верним Граничарима даровао, нема за нас више, већ ће служити за издржавање конвикта и за масне дијурне натароша, који су заузели сва места код управе. Још је изречано, да ћемо и у Темишвару један конвикт подићи.

Дужност ми још налаже, да изјавим признање оним заступницима, који гласаше против-предлог, односно против подизања конвикта у Сегедину, а то су: г. Прока *Вулетић* из Соколовца, г. *Вајнц* из Карољфалве и г. Васа *Поповић* из Долова.

Граничар.

Нацрт уредбе

за српске православне вероисповедне народне школе у митрополији карловачкој.

(Наставак)

Грађа за правилнике уз Шк. Уредбу.

Примање у школу.

§. — Школска власт ће сама или помоћу одређене особе пописати сву децу, обвезну за школу, и на месец дана пре почетка школе позвати уобичајеним начином родитеље, да своју децу упишу у школу.

§. — Попис деце води се од куће до куће уз помоћ матрикула рођених и умрлих и списка досељеника у месту. Ко децу ускрије или што криво искаже, казни се глобом од 1—20 К у корист школског фонда.

§. — Ради тачног вођења ових спискова дужни су учитељи на крају школске године издати пописивачким органима попис оне деце, која су стално оставила школу сеобом у друго место или прелазом у други просветни завод.

§. — У главни списак за школу обвезне деце уводе се сва жива деца у месту српске народности.

Код оне деце, која не полазе школу из било којег узрока, ставља се потребна примедба (је ли ненормалан, телесно болестан, приватан, учи ли се у другом заводу и т. д.) Сва ова деца изводе се одавде у посебан списак.

§. — По званичној дужности и без истављене сведоџбе бришу се она деца, која су у тој школи с успехом свршила науке или су прешла у други завод, даље она деца, која сведоџбом докажу, да су у другој школи с успехом свршила 6. разред основне школе.

Ненормална деца брисаће се, без ичега даљег, кад наврше годину, којом излазе из школске обвезе.

Стално неваљала деца могу се уклонити из школе, али уз извиђај епарх. школског надзорника и решењем епарх. шк. одбора.

(Према савременом захтеву, да се телесна казна не употребљује у школи, стално неваљалу децу учитељ не може дисциплинисати а то би било од штетних последица и по дисциплинисање остале деце. Према веома опсежним захтевима данашње наставне основе учитељ нема времена, да се васпитањем таких појединаца дуже времена посебно забави, а без тога не може рачунати ни на успешан резултат у припитомљавању таких појединаца. Има и таких случајева, да и при највећем заузимању учитељеву нема поправка, јер је такво дете као и остала већи део времена ван школског надзора, домаће никако не васпитано и не надгледано те је сав труд учитељев залудан и само на штету осталог корисног рада.)

§. — Нарочито ће се пазити, да походе школу она деца, која нису добила отпуст од школе због неуспевања.

§. — За случајеве овде непредвиђене издаће Шк. Савет посебну наредбу.

§. — Деца се редовно уписују 1. 2. и 3. септембра по н. к., а примају се као редовно уписани и они, који се упишу до 15. септембра по н. к., но дужни су оправдати своје закашњење.

§. — Родитељи или други старији дужни су сами довести дете да га упишу у школу. Ако су спречени, могу писмено пријавити уписивање детета.

§. — Дан уписивања објављује месни школски одбор на 8 дана пре почетка школске године уобичајеним начином и означује дан, сат и место уписивања.

§. — Где је један учитељ, уписује он децу у школу; где је више учитеља, уписује их школски управитељ уз припомоћ једног или више чланова учитељског збора, по решењу учитељског збора.

§. — Оном, који води уписивање, дужан је школски одбор, који води списак деце, ставити тачан списак деце на расположење.

(Наставиће се.)

Политички преглед.

— **Бизмарк о заједничкој банци.** »Пестер Лојд« доноси мњење познатог немачког канцелара Бизмарка о борби Мађара за независну банку. Он је то мњење изрекао године 1876., кад је први пут ова борба била постала актуална.

Бизмарк је рекао, да, кад би он имао права, он би саветовао цару и краљу, да Угарској даде трговинске и царинеке уступке, али би га одговарао од тога, да им попушта што у погледу новчаног јединства и независне банке. Он да цени одважност и витештво Мађара, али да не држи до њихових финанцијалних способности, а поглавито, да сумња у њихов таленат за штедњу.

— **Јапан и Кина.** По приватним вестима, које су у Петроград стигле, разабире се, да се јапанска влада користи отпором Кинеза против мера за сузбијање колере тако, да у јужној Манџурији окупља знатан број јапанских чета, које имају задаћу, да приправе све, што треба за анексију Квантуншког полуострва и покрајине Мукден.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 17. јануара 1911.

— **Са српског прстена.** Г. Јован М. Токић, српски народни учитељ у Парти, родом из Вршца, верио се пре неки дан са госпођицом Драгињом Каменарском, српском народном учитељицом у Парти, родом из Црвене Цркве. Сретно!

— **Молба и опомена.** Богословско књижевно друштво »Слога« у Сремским Карловцима умољава све купце својих издања, који имају на продају књига друштвеног издања, а до сад нису послали новац за исте, да исти изволе што пре послати, како не би имали посла са судом. Г. г. купци могу схватити, каково је стање друштва са продајом књига, кад узму на знање, да друштво за књиге има на дугу око 500 круна.

Новости са стране.

— **Ужасне последице експлозије бензина.** По телеграмима из Москве, тамо је целу варош узбудила експлозија бензина у ресторану »На Грузинах«. Експлозија је била тако јака, да су сви предмети а и људи, који су били у сали ресторана, бачени на улицу или разбијени у парчад.

Неколико гостију, који су седели за ручком, онакажени су на страховит начин. Њихова лица су просто исцепана, руке и ноге одбијене а очи су свима избијене.

Не зна се тачно, колико је људи било у ресторану. У болницу је однето седамнаест тешко рањених, од којих су тројица умрли.

СРПСКЕ И СЛОВЕНСКЕ ВЕСТИ.

— **Одликовани српски научници.** Орденом Светог Саве III. степена одликовани су научници: Ђока Станојевић, Богдан Поповић, Живојин Перић и Михаило Гавриловић; орденом Светог Саве IV. степена др. Чедомир Митровић, др. Тихомир Ђорђевић а орденом Св. Саве V. степена Милан Ћурчин.

— **Одликовани српски књижевници.** Књижевници Бранислав Нушић и Драгутин Ј. Илијић одликовани су орденом Св. Саве III. степена, Јелена Димитријевићка орденом Св. Саве IV. степена: Велимир Рајић, др. Светислав Стефановић и Милутин Ускоковић орденом Св. Саве V. степена.

— **Конференција југословенских уметника у Београду.** Прошле недеље су у Београду југословенски уметници одржали конференцију, на којој су усвојени ови предлози: 1.) да се у првој четвртини године 1912. у Бееграду отвори југословенска изложба, а исте године у јесен у Софији; 2.) да југословенско удружење „Лада“ учествује у изложби у Риму године 1913; 3.) да исто удружење године 1914. учествује у свесловенској изложби у Прагу; 4.) да »Лада« сваке године приреди по једну југословенску изложбу. За ову годину, т. ј. до конференције пред отварање београдске изложбе, изабрала је »Лада« себи за председника познатог српског уметника сликара Уроша Предића. На сјајном банкету, који је после конференције био приређен у част гостима, било је 12 бугарских уметника, 6 хрватских и 2 словеначка.

— **Нађени до сад неиздани Пушкинови рукописи.** Рус Фомин је у Паризу у породичној архиви вајара Петра Тургењева наишао на драгоцене рукописе великог руског песника Александра Сергејевића Пушкина (1799.—1837.). Рукописе је, као што је Фомин саопштио париском дописнику листа „Русское Слово“, управо открила ћерка декабристе Николаја Тургењева. Међу рукописима има и дугачко писмо, које је Пушкин на два дана пред свој двобој писао Николају Тургењеву.

— **Педесетгодишњица чешкога композитора.** Лицем на наш Јовањ дан о. г. прославио је чешки музички књижевник и компониста Карел Стекер свој педесети рођендан. Стекер се родио у Космоносу у Чешкој. Гимназијске је науке свршио у Младој Болеслави па је онда у Златном Прагу слушао најпре права па онда филозофију. Последње године својих студија у свеучилишту ступи у музички завод, данашњу конзерваторију, па је за годину дана сва три годишта свршио с одликом; за тим се искључиво посветио музици као музички књижевник, критичар, теоретичар, компониста, виртуоз и као педагог. У овај мах је професор у прашкој музичкој конзерваторији и предавач у чешком свеучилишту у Прагу. Стекер је издао силне композиције, расправе и књиге.

— **Пољски концерат у Бечу.** У недељу, 9. (22.) о. м., одржан је у Бечу у корист бечком пољском удружењу под протекторатом кнегиње Љубомирске концерат, у којем су суделовале пијанискиња Наталија Левенхофовица из Лвова и певачица Александра Шафранска. Госпођа Левенхофовица је свирала легенду Падеревскога, Allegro appassionato од Сен-Сана, Шопенову ноктирну у h-dur-у, мазурку у cis-moll-у и полонезу у as-dur-у, Листову кампанелу и своју баркаролу а госпођица Шафранска је певала по једну песму од Јахимецког и Њевјадомскога и Лијин речитатив и арију из француске опере „L' enfant prodigue“ од Клода Дебисија. Бечки одветник др. Хенрик Монат држао је свечан говор.

— † **В. С. Голубев.** У Петрограду је пре неколико дана преминуо познати руски публициста В. С. Голубев. Покојник је рођен био године 1866. а учио се у Петрограду, одакле је због учешћа у ђачким немирима одагнан био најпре у Нов-

город па после у Сибир. Онде се познао са Карауловим, Богучевским и Цимерманом. Пошто се вратио из Сибира, био је сарадник листа »Смоленскій Вѣстникъ“ а после је био уредник листова „Зѣмское Дѣло“ и „Наша Жизнь“.

— † **Франтишек Јилек.** Ово дана је у Прагу у Краловским Винохрадима умро капелник чешког Народног Дивадла Франтишек Јилек. Покојник је од јуна 1906. амо фунгирао као капелник у чешком Народном Дивадлу у Прагу. Пре тога је више година живео у Загребу као професор у тамошњој конзерваторији. Његова удовица је некадашња прашка примадона Ружена Матура.

— **Еманујило Ондричек у Америци.** У Бостну, једној од музички најзнаменитијих вароши у Сједињеним Државама Северне Америке, постигао је чешки вијолиниста Еманујило Ондричек такав успех, да је његов менецер, позната фирма Кинлен, пре Волфсон, у Бостну, рада, да крајем овог месеца приреди још један концерат. Ондричека на концертним му турнејама прати чешки пијаниста Карел Лајтнер.

— **Словенски исељеници у Америци.** Један од чешких дневника у Америци саопштава незваничну статистику, из које вадимо ове бројеве: за последњих десет година — до краја јула 1910. — одселило се у Сједињене Државе Северне Америке 97.720 Чеха, 94.603 из Бугарске и Србије, 309.729 Далматинаца, Бошњака и Херцеговаца, 209.000 Словенаца и Хрвата, 873 600 Пољака, 143.430 Украјинаца и 332.446 Словака, свега два милијона Словена.

— **Драмска оставина грофа Лава Толстоја.** Једно од московских позоришта откупило је све драме, које је за собом оставио гроф Лав Николајевић Толстој. Драме су већином недовршене. Једна од довршених, с натписом „Жива лешина“, даваће се у Москви идуће сезоне.

НОВИЈЕ.

Лондон, 16. јануара. У политичким се круговима држи, да се у Египту спремају *важни догађаји.* Присутност лорда *Киченера* те заповедника бојних сила енглеских у Средоземном Мору *Хамилтона* даје политичарима доста материјала да ово своје мишљење оправдају. Многи мисле да ће се врховно заповедништво енглеских бојних сила преместити из Малте у Египат и то у Кајиро.

Петроград, 16. јануара »Новоје Времја« добива вест из Цариграда, да ће Турска усредоточити у Арабији војну силу од 63.000 момака. Према конзуларним вестима устаници су тако јаки, да могу супрот ставити тим четама својих 100.000 коњаника.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву »Браника«.

Гроф Тиса и Румуни.

Арад, 17. јануара. Овдашњи румунски православни епископ *Пап* приредио је у почаст грофу Стевану *Тиси,* који се овде бави, свечан ручак. Епископ је у здравици благодарио грофу Тиси, што ради на том, да сви народи у Угарској заједно раде на учвршћењу темеља државе и на природном развићу.

Гроф *Тиса* је одговорио, е је светско-историјска потреба, да се обе расе: Мађари и Румуни споразуму. За то је сада време особито згодно. Уверен је, да ће Румуни у Угарској наћи начина, да се сместе у оквир *мађарске народне политике и јединственог мађарског народа.* За вођство румунског народа у интересу тога мира позван је румунски високи клир, јер је у њему усредсређено поверење румунских грађана.

(Гроф Тиса се љуто вара, ако мисли, да ће румунски *народ* бити вољан, да се претопи у јединствени етнички мађарски народ. Исто се тако Тиса вара, да је поверење румунског народа усредсређено у румунском епископату. Зар Тиса није могао дознати у Араду, да су том истом епископу Папу Румуни у Сибињу полупали прозоре? — Ур. „Бр.“)

Брука Стипе Радића.

Загреб, 17. јануара. Познати Стипа Радић сазвао је овамо народни збор сељачке странке, да се пред њим оправда због своје улизичке политике. Социјалне демократе и ђаци дупком напунише дворницу. Кад се појави Радић, запеваше подругљиве песме. А кад Радић хтеде говорити, загрмише усклици:

— Доле с ђубретом! Вара сељаке!

Поседник локала *збацио* је *Радића са стола,* јер је стао на сто. Затим **Радића излемаше и испљуваше и избацише** из дворнице. Полиција је растерала збор. Демонстрације су против Радића и на улици настављене. Радић је морао бегати.

Бугарска и Турска.

Софија, 17. фебруара. Министар финансија поднео је Собрању законски предлог о новом царинском систему против Турске.

Ухапшен енглески новинар.

Лондон, 17. фебруара. Новинар Милијус, против кога је покренута парница, што је јавио, да је садашњи енглески краљ *Ђорђе* V. као престолонаследник на острву Малти склопио морганатичан брак, — ухапшен је, јер није могао да положи прописану јамчевину од 20.000 фуната стерлинга.

Трговина и промет.

Новосадска пијаца.

17. јануара 1911.

Пшеница нова	К	10·75 —·—
Пшеница стара	„	10·— —·—
Зоб	„	8·40 —·—
Јечам	„	6·50 —·—
Нови кукуруз окрњен	„	4·80— 5·20
Лањик	„	8·—
Мувар	„	7·—
Пасуљ	„	10·—

Све од 50 кила.

Марва, свињи и живина.

Волови по кили	К	60—64
Свињи тешки по кили	1 К	00—·20
средњи „ „	1 „	00—·14
„ лаки „	1 „	00—06
„ мршави пар 200—300	„	
Теоци по кили	1 „	16—24
Јагњци по кили	„	———
Овци по пару 40—48	„	
Кљукане гуске по кили	1 „	—20
Гаја 5 комада	„	—40

Србине,

не испуштај земљу из шака,

јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмеран народни губитак сигурна и неизбежива народна пропаст, највеће српско народно издајство!

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник Јанко Перић.

ОГЛАСИ.

ГОСПОДА

која желе за образовање намештеника, књиговодства, стенографији, стројопису (писање на машини) исто тако примају се све радње на српском и немачком језику, могу се упитати у **приватној школи.** Ханска улица број. 4.

554 4—12

ОГЛАС ДРАЖБЕ ПАШЊАКА.

Потписана шумарија изнајмљивати ће путем јавне дражбе на 5 година пашњак лежећи у порезној општини **Беочин,** у површини од 320 кат. јутара, те пашу на Каменачкој ади, лежећој у порезној општини **Каменица** и **Лединци** у површини од по прилици 300 кат. јутара.

Дражба ће се одржати у уреду потписане шумарије у **Каменици дана 18. фебруара 1911.,** а почиње у 10 сати прије подне.

Сваки се објект дражбује посебно, а дражба је усмена.

Дражбоватељи имаду прије дражбе положити за Беочински пашњак вадиум од 320 К, а за Каменачку аду вадиум од 300 К, којега ће досталац имати надопунити до четвртине годишње закупнине, која ће се свота као јамчевина похранити.

Досталац ће имати одмах по довршетку дражбе положити четвртгодишњу закупнину у руке изасланика ове шумарије.

Писмене и брзојавне понуде не примају се.

Поближи увјети могу се видети код потписане шумарије.

У Каменици, дне 24. јануара 1911. год.

Петроварадинске имовне општине шумарија у Каменици.

70 1—3

ФАБРИКЕ ЛЕДА,
НАПРАВЕ ЗА ОХЛАЂИВАЊЕ

по изврсним компресијоним системима фирме **Борсига** са амонијаком, или сумпорном киселином, као и

ПОТПУНО КЛАНИЧКО УРЕЂЕЊЕ

даје у најбољој изради

Шликова ливница гвожђа и творница машина д. д. **Budapest,** Váci-ut 45—47. sz.

- Телефонски бројеви: -

74.—76„ 74.—77. и 98.—58.
(интерурбан).

Прорачуном бесплатно служимо!

60 1—6

ОГЛАС.

Ко има на продају половну, али у добром стању налазећу се писаћу машину са српским словима, нека пошаље понуду са ознаком цене потписаном.

У **Бачфелдварцу,** 25. јануара 1911.

Владимир Војновић
58 1—2 општински кнез.

ОБЈАВА.

Потписани узели смо цео комплекс земље зване »*Врбица*«, која чини својину Сомборског Михајила Розаија и која лежи у српско-арадачком хатару, а износи око 700 јутара, граничи са општинема *Жабаљ, Ђурђево* и *Мошорин,* те ћемо наведени комплекс да парцелирамо и у ситним парцелама (по 2—5—10 јутара) да продајемо на вечито. Тога ради одржаћемо *8. фебруара 1911. године* пре подне у 9 сати по римском лицитацију на лицу места.

Лицитанти имају да положе у име капаре 50 К по јутру. Купци имају да положе по сваком јутру 200 К у готовом, и то 1911. године 15. августа по римском. Остали део куповне цене изравнаће купци на тај начин, што ће преузети интабуловани веома повољан амортизацијони дуг, и то до половине куповне цене, а преостатак куповне цене дужни смо потписани свакоме да набавимо и то 2% скупље од свагдање каматне стопе Аустро-Угарске Банке. У посед ступају купци крајем 1910.-1911. газдинске године (1. октобра).

Ближи услови могу се дознати код потписаних, као год и у општинским кућама у Срп. Арадцу, Жабљу, Ђурђеву и Мошорину.

На ову дражбу скрећемо нарочиту пажњу Србима ратарима и српским земљорадничким задругама.

Земља је *најбоље врсте* и у опће не потребује ђубрета.

Велики Бечкерек, 27. јануара 1911. године.

Др. Павле Обоћан
адвокат.
Др. Славко Жупански
адвокат.
59 1—2

ПРОМЕСЕ

4% Аустр. државне срећке од г. 1860.

Главни згодитак	К	600.000·—
1 згодитак по	К	100.000·—
1 „ „	„	50.000·—
2 згодитка „	„	20.000·—
15 згодитака „	К	10.000·—
30 „ „	„	2 000·—
6750 „ „	„	1.200·—

Жребање I. фебруара односно I. маја 1911.

Цена К 16·—.

3% Аустр. боденкредит срећке од г. 1880.

Главни згодитак	К	90.000·—
1 згодитак по	К	4.000·—
2 згодитка „	„	2.000·—
2200 „ „	„	200·—

Жребање 15. фебруара 1911.

Цена К 5·50

3% Угарске Хипотекарне срећке

Главни згодитак	К	75.000·—
1 згодитак по	К	3.000·—
3 згодитка »	»	1 500·—
10 згодитака »	»	400·—
1200 » »	»	200·—

Жребање 25. фебруара 1911.

Цена К 4·50

издаје

МЕЊАЧНИЦА
ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА
у Новом Саду.

*) Поштом шаљемо промесе само кад нам се новац унапред пошаље заједно са 35 пот. за поштарину.

„АПОЛО“-БИОСКОП

поред **Речејијева** хотела,

састајалиште српске отмене публике.

Кинематографске новине и остале приспеле новости.

Почетак у пет сахата у вече, свршетак у једанаест сахата. 2 18-

ПОЗИВ.

СРПСКО-КРСТУРСКА ШТЕДИОНИЦА деон. друштво

држаће у четвртак, **16. (3.) фебруара 1911.** г. у 3 сата после подне у заводским просторијама своју

V. ГОДИШЊУ

редовну главну скупштину

на коју се п. г. деоничари учтиво позивају.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Оверовљење чланова главне скупштине и закључак о правилном саставу исте.
2. Извештај управе о друштвеном пословању, поднашање закључних рачуна.
3. Извештај надзорног одбора.
4. Издавање разрешнице управном и надзорном одбору.
5. Избор 3 члана управног одбора.
6. Избор надзорног одбора.
7. Избор 3 члана главне скупштине за оверење скупштинског записника.

УПРАВА.

Примедба: У главној скупштини имају право гласа лично или по опуномоћеницима они деоничари, који своје деонице 8 дана пред главну скупштину у заводу депонују.

Дугује **РАЧУН ИЗРАВНАЊА.** Потражује

ИМАЊЕ	К	п	ДУГ	К	п
Благајница	13740	01	Деоничарска главница .	60000	—
Менице:			Резервни фонд	1910	—
у портфељу К 120628·10			Штедионички улози .	120774	20
„ реесконту „ 192706·—	313334	10	Купони наших деоница	192706	—
Обвезнице	5197	—	неисплаћенибр. 1. 132·—		
Папири од вредности .	1257	—	„ „ 2. 136·40	268	40
Дужници	43818	85	Веровници	3106	36
Инвентар	500	—			
Трошкови при оснивању	918	—			
	378764	96		378764	96

Дугује **РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА.** Потражује

РАСХОД	К	п	ПРИХОД	К	п
Плате	2560	—	Камате:		
Камате			од есконтованих меница . . К 22584·87		
на реесконтоване менице . . К 10667·55			„ обвезница „ 439·16	23024	03
на штедионичке			Банкпровизије	997	12
улоге . . К 4034·—	14701	55			
Доходарина	403	40			
Трошкови:					
огрев, осветлење, станарина, поштар. итд.	1782	28			
Отпис					
од сумњивих потраживања	4573	92			
	24021	15		24021	10

У Српском Крстуру, 31. децембра 1910.

Љубомир Јанчић с. р.
благајник.

За књиговодство:
Иван Субић с. р.

ЧЛАНОВИ УПРАВЕ:

Живан Јајагин с. р. председник.
Жива Малбашки с. р. потпредседник.
Андрија Јанчић с. р. *Милош Путник* с. р. *Андрија Петров* с. р.
Јоца Закић с. р. *Светислав Малбашки* с. р. *др. Марцел Балог* с. р.
Моја Марков с. р. *М. Станковић* с. р. *Љубомир Јанчић* с. р.

Са главним и споредним књигама сравњено и у реду нађено.

ЧЛАНОВИ НАДЗОРНОГ ОДБОРА:

Алекс. Дрндарски с. р. *Ј. Матић* с. р. *Вељко Ружин* с. р.

MEGHIVAS.

A SZERB-KERESZTÚRI TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

csütörtökön, 1911. évi **február hó 16-án** d. u. 3. órakor az intézet helyiségeiben

V. évi rendes közgyűlését

fogja tartani, a mely közgyülésre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlés tagjainak hitelesítése s a közgyűlés helyes megalakulásáról való határozat.
2. Az igazgatóság jelentése a tarsaság müködéséről, a zárszámadások előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak adandó [felment vény
5. Az igazgatóság 3 tagjának megválasztása.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása.
7. Három közgyűlési tagnak megválasztása a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére.

Az igazgatóság.

MEGJEGYZÉS: A közgyűlésen szavazati joguk van személyesen vagy meghatalmazottak által ázoknak a részvényeseknek, a kik részvényeiket a közgyűlés előtt 8 napra az intézetben elhelyezik.

Tartozik **MÉRLEGSZÁMLA** Követel

VAGYON	K	f	TARTOZÁS	K	f
Pénztárkészlet	13740	01	Részvénytőke	60000	—
Váltók			Tartalékalap	1910	—
a tárczában K 120628·10			Takarékbetétek	120774	20
visszleszámítolásban K 192706·—	313334	10	Részvényeink svelvényei kifizetlen 1. sz. K 132·—	192706	—
Kötvények:	5197	—	„ 2. „ „ 136·40	268	40
Értékpapirok	1257	—	Hitelezők	3106	36
Tartozók	43818	85			
Leltár	500	—			
Alapítási költségek . .	918	—			
	378764	96		378764	96

Tartozik **VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG - SZÁMLA** Követel

KIADÁS	K	f	JÖVEDELEM	K	f
Fizetések	2560	—	Kamatok:		
Kamatok			leszámítolt váltók után K 22584·87		
a visszleszámìtolt váltók után K 10667·55			a kötvények		
a takarékbetétek után K 4034·—	14701	55	után . . K 439·16	23024	03
Tőkekamatádó	403	40	Bankprovízió	997	12
Költségek:					
fűtés, világítás, lakbér, posta stb.	1782	28			
Leírás					
a kétséges követelesekből	4573	92			
	24021	15		24021	15

Szerb Kereszturon, 1910. deczember hó 31-én.

Jancsics Ljubomir s. k.
pénztárnok.

A könyvvezetőségért:
Szubics Iván s. k.

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Jajagin Zsiván s. k. elnök
Malbaski Zsiva s. k. alelnök
Jáncsics Andrija s. k. Putnik Milos s. k. Petrov Andrija s. k.
Zákics Jócza s. k. Malbaski Szvetiszlav s. k. Dr. Balog Marczell s. k.
Márkov Moja s. k. Sztánkovics M. s. k. Jáncsics Lyubomir s. k.

A fő- és mellékkönyvekkel összehasonlitva rendben találtatott.

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG TAGJAI: 57 1—1

Drndarszki Sándor s. k. Mátics J. s. k. Rúzsin Velyko s. k.

ПАРФИМЕРИЈА
ИВАНА Ј. СТОЈКОВИЋА, НОВИ САД
Кошут Лајошева ул. бр. 25 у дворишту у фотогр. атељеру.

Главно заступство „KODAK“, фотографских апарата за г. г. аматере и хигијенских завоја. 250 215-

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браника«.

Штампарија деоничарског друштва »Браника«.